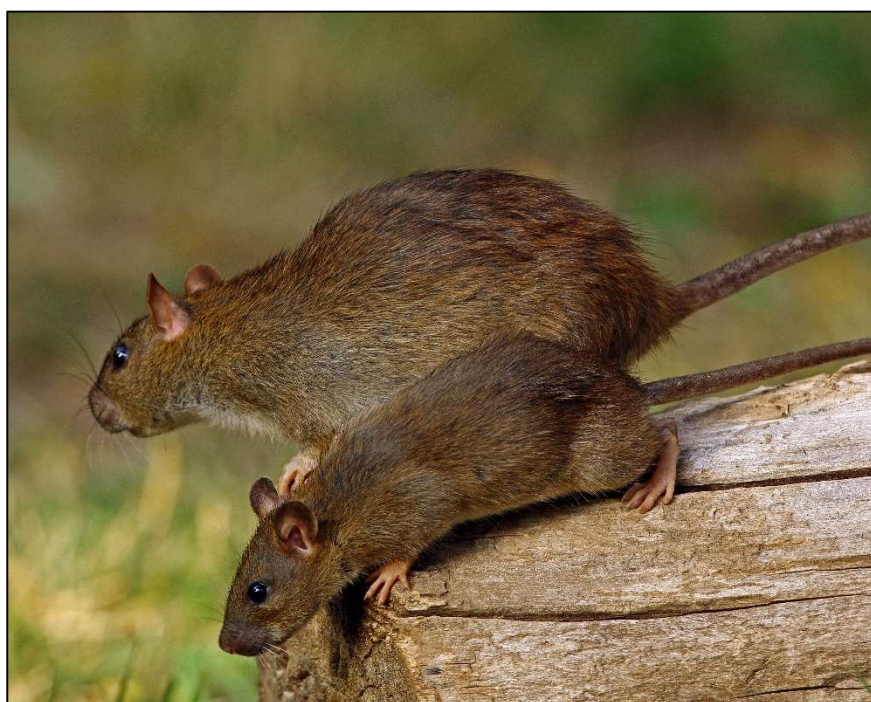

ROSKILDE KOMMUNE

Rottehandlingsplan for den kommunale rottebekæmpelse i Roskilde Kommune – 2025-2027

Januar 2025

**ROSKILDE
KOMMUNE**

Udvalgets forord

Dette er den tredje handleplan for den kommunale rottebekæmpelse i Roskilde Kommune. Kommunerne er forpligtiget til at udarbejde en ny handleplan minimum hvert tredje år, ifølge bekendtgørelsen om forebyggelse og bekæmpelse af rotter (nr. 991 af 21/08/2024).

Med handleplanen 2022-2024 er det Roskilde Kommunes ønske fortsat at sikre en effektiv rottebekæmpelse med fokus på forebyggelse og målrettet bekæmpelse over og under jorden.

Klima- og Miljøudvalget, Roskilde kommune, januar 2025.

Indhold

1	Indledning.....	2
1.1	Alle er forpligtiget til at anmelde og forebygge mod rotter.....	2
2	Målet for den kommunale rottebekæmpelse i Roskilde Kommune.....	3
3	Hvor er der behov for at bekæmpe rotter?	4
3.1	Rottebekæmpelsen i Roskilde Kommune	4
4	Udvikling i antallet af rotteanmeldelser.....	5
5	Status på handleplan 2022-2024.....	6
6	Indsatsområder for perioden 2025-2027	11
6.1	Resistens og alternative bekæmpelsesmetoder	11
6.2	Rottespærre på institutioner, skoler, pelehjem og hospitaler.....	12
6.3	Indsats mod rotter i kloakken.....	13
6.4	Den særlige indsats på udsatte ejendomme og lokaliteter.....	13
6.5	Sikre en fortsat effektiv og kompetent rottebekæmpelse.....	14
7	Privat bekæmpelse i Roskilde Kommune	15

1 Indledning

Roskilde Kommune er forpligtet til at udarbejde en handlingsplan om forebyggelse og bekæmpelse af rotter, jævnfør gældende rottebekendtgørelse¹. Handlingsplanen skal revideres minimum hvert 3. år og offentliggøres på www.Roskilde.dk. Med rottehandlingsplanen vil Roskilde Kommune synliggøre den indsats, der ydes ud over den almindelige daglig drift af rottebekæmpelsen.

I den gældende handlingsplan er alle temaer og indsatsområder ikke nødvendigvis repræsenteret. Handlingsplanen vil alene indeholde beskrivelse af de planlagte tiltag for den pågældende planperiode, som vurderes relevant i forhold til behov og ressourcer.

I Roskilde Kommune er rottebekæmpelsen udliciteret til et privat bekæmpelsesfirma. I det følgende skal begrebet "rottebekæmpelsen" forstås som synonym på dette bekæmpelsesfirma.

1.1 Alle er forpligtiget til at anmelde og forebygge mod rotter

Det er kommunerne, der er ansvarlige for en effektiv rottebekæmpelse, men borgerne har også en række forpligtelser, som er angivet i bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter¹.

Grundejere er forpligtiget til;

- Straks at anmelde al rotteforekomst til kommunen.
- At sikre og renholde deres ejendomme, sådan at rotters livsgrundlag begrænses mest muligt.
- At sikre at egen kloak og egne brønde er intakte.
- At efterkomme krav fra Roskilde Kommune vedrørende tiltag, som skal afhjælpe rotteproblemet.

Roskilde Kommune er blandt andet forpligtiget til;

- At iværksætte en bekæmpelse så hurtigt som muligt.
- At bekæmpe rotter effektivt.
- At finde årsagen til rotteforekomsten, så vidt det er muligt.
- At bekæmpe rotterne indtil problemet er løst.
- At vejlede om forebyggelse.
- At håndhæve lovgivningen vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

¹ Bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter nr. 991 af 21/08/2024

2 Målet for den kommunale rottebekæmpelse i Roskilde Kommune

Kommunerne skal bekæmpe rotter, da rotter kan være bærere af en lang række sygdomme og kan overføre smitte til os og vores husdyr. Foruden at fungere som smittespredere, kan rotter også forårsage store ødelæggelser på private og offentlige ejendomme, kloakker og forurene vores fødevarer med deres urin og ekskrementer. Derfor er det vigtigt, at borgere bliver mødt med hurtig, kompetent og effektiv hjælp med bekæmpelse, når de står i den uhensigtsmæssige situation, at have observeret rotter på deres ejendom.

Roskilde Kommune har fokus på at sikre kommunens borgere, en effektiv rottebekæmpelse af høj kvalitet og det betyder blandt andet, at borgere som oplever at få rotter, kan forvente:

- At der reageres hurtigt på en anmeldelse – er rotten i beboelsen, vil bekæmperen rykke ud hurtigst muligt og senest næste arbejdsdag. Drejer det sig om, rotter udendørs, skure, garage, stalde etc. rykker bekæmperen ud senest 2 hverdage efter anmeldelsen.
 - Hurtig udrykning er vigtig for enhver rottebekæmpelse, da en hurtig identifikation, årsagsforklaring og indsats er afgørende for en hurtig og effektiv bekæmpelse.
 - Rottebekæmpelsen rykker også ud på anmeldelser om rotter i beboelse, institutioner og fødevarevirksomheder på lørdage og søn- og helligdage i tidsrummet kl. 8-14.
- At forekomsten af rotter hurtigt bringes til ophør på ejendommen.
 - Bekæmpelse af rotter med gift og/eller fælder kan tage tid, men rottebekæmperens overblik over rottesituationens omfang er medvirkende til, at han/hun kan sætte ind med den nødvendige bekæmpelse, hvor der er behov.
- At bekæmperen finder årsagen til rotteforekomsten og dermed kan rådgive borgeren om fremtidige forebyggende tiltag.
 - Rottebekæmperen vil i de fleste tilfælde finde årsagen til den anmeldte rotteforekomst, og vil derfor vejlede borgeren om, hvordan det undgås i fremtiden og samtidig se efter om der er andre uhensigtsmæssige forhold.
- At bekæmperen følger op på bekæmpelsen med regelmæssige tilsyn – dog med maksimum 7 dages mellemrum.
 - En bekæmpelse som der ikke følges op på, uagtet om der anvendes gift eller fælder, er ikke effektiv rottebekæmpelse.
- At den enkelte borger hele tiden er informeret om bekæmpelsesforløbet, da det erfaringsmæssigt er med til at give tryghed.
- At al rottebekæmpelse med gift foretages under hensyn til miljøet og lovgivningen.
 - De anvendte gifte er ikke gavnlige for miljøet, men alligevel har vi situationer, hvor det er svært at undgå brugen af gift, hvis en effektiv bekæmpelse skal opnås. Bekæmpelsen i Roskilde Kommune har dog også fokus på brug af ikke giftige metoder (fx klapfælder eller rottehund) til bekæmpelse af rotter, i det omfang det vurderes forsvarligt at benytte disse.

Den daglige kontakt til bekæmpelsen og kontraktopfølgning varetages af Roskilde Kommune. Roskilde Kommune deltager sammen med rottebekæmpelsen de steder, hvor der kan være behov for at intensivere indsatsen overfor enkelte grundejere

Roskilde Kommune anvender alt i alt 1,2 årsværk til den administrative rottebekæmpelse. Opgaverne der skal løses er bl.a.

- Den daglige kontraktstyring med rottebekæmperne.
- Styrket tilsyn.
- Registreringer til den nationale rottedatabase.
- Opfølgning og planlægning af den praktiske rottebekæmpelse.
- Dialog med kommunens borgere etc.
- Besigtigelser sammen med rottebekæmpelsen.
- Møder med rottebekæmpelsen.
- Samarbejde med Fors A/S ved brud på offentlige kloak.
- Handlingsplaner.
- Udbud.
- Håndhævelse.

3 Hvor er der behov for at bekæmpe rotter?

Kommunen skal foretage rottebekæmpelse alle steder, hvor der forekommer rotter. Oplever eller mistænker en borger tegn på tilstedeværelse af rotter, skal dette straks anmeldes til kommunen. I dag kan der anmeldes om rotteforekomst døgnet rundt via kommunens hjemmeside.

Der kan også være behov for særlige indsatsområder, hvor kommunen ikke typisk får anmeldelser om rotter, men har erfaring for at der kan være rotter og et bekæmpelsesbehov. Eksempler herpå kan være rotter i kloakken og rotter på fugleøer beliggende i Roskilde fjord. Der findes også ejendomme, hvor der hyppigere end andre steder kan forekomme rotter, som følge af den aktivitet der finder sted – det er typisk ejendomme med dyr, som f.eks. landbrug, fritidsinstitutioner, rideskoler, hobbylandbrug etc.

3.1 Rottebekæmpelsen i Roskilde Kommune

I Roskilde Kommune er rottebekæmpelsen som nævnt ovenfor udliciteret til et privat bekæmpelsesfirma. Når Roskilde Kommune udbyder bekæmpelsen er der først fokus på kvaliteten af den leverede bekæmpelse og dernæst prisen. Den administrative del af rottebekæmpelsen varetages af Roskilde kommune.

- Rottegebyret opgøres som et gebyr, der beregnes ud fra ejendommens bebyggede areal
- Rottegebyret dækker alle direkte udgifter forbundet med den kommunale rottebekæmpelse
- Rottegebyret dækker ikke grundejeres egne udgifter til udbedringer af defekte kloakker, skader forårsaget af rotter og diverse rottesikring
- Man har som grundejer pligt til at anmelde forekomst af rotter
- Man har som grundejer pligt til at renholde og sikre sin ejendom mod rotter.

Udgifterne til den kommunale rottebekæmpelse i Roskilde Kommune er gebyrfinansieret og opkræves direkte hos borgerne. I 2024 blev gebyret beregnet ud fra ejendommens bebyggede grundareal. Gebyret var på 0,4422 kr./kvm, hvilket betyder at en gennemsnitsejendom på 140 kvm, årligt betalte 61,9 kr. i 2024. I 2025 ændres beregningsmetoden således at 1/3 af budgettet er et fast bidrag, som alle skal betale, 1/3 bliver beregnet ud fra ejendommens bygningsareal op til 250 kvm. og 1/3 beregnes for ejendomme med bygningsareal over 250 kvm.

Budgettet reguleres, så der over en kort årrække (2-3 år) er balance mellem udgifter og gebyrets størrelse. Det forventes, at beløbet vil stige fremadrettet pga. øgede udgifter til bekæmpelse og varetagelse af lovpligtige forebyggende tiltag, som f.eks. opsætning af rottespærre på institutioner, skoler, plejehjem og hospitaler (se i øvrigt indsats mod rotter i kloakken).

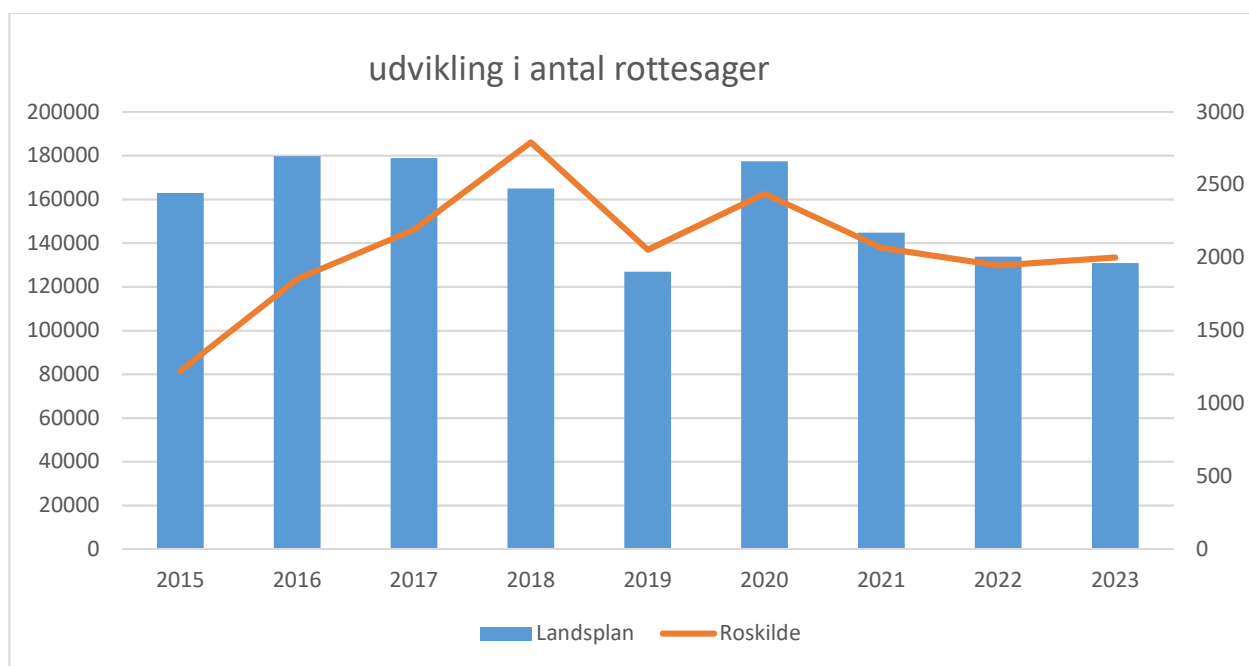
Rottegebyret dækker, som nævnt ovenfor alle udgifterne i forbindelse med bekæmpelsen. For kommunens borgere betyder det, at får de rotter, så bekæmper kommunen rotterne uden ekstra omkostninger. Borger skal dog selv betale for de udgifter, som rotteforekomsten har forårsaget dvs. skader på egen kloak, ejendom og fremtidig sikring.

Fra 2027 overgår budgettet fra at være gebyrfinansieret til at være skattefinansieret. Dette skyldes, at SKAT har overtaget opkrævningen af ejendomsskatterne og at opkrævningssystemets licens udløber ultimo 2026.

4 Udvikling i antallet af rotteanmeldelser

I dette afsnit redegøres for udviklingen i antallet af rotteanmeldelser i Roskilde Kommune og mulige årsager til denne udvikling.

Antallet af rotteanmeldelser er stærkt varierende over årene med større eller mindre fald og stigninger. Men overordnet tegner sig en faldende tendens i antallet af anmeldelser. Som det fremgår af figuren, er der også et faldende antal rotteanmeldelser på landsplan.

Afhængig af vejret er overlevelsen af rotter varierende og milde vintre kan have ugunstig indflydelse, da flere rotter overlever og yngler hyppigere. De senere års relative milde vintre ser dog ikke ud til at have haft en indflydelse på antallet af anmeldelser.

Et øget fokus på rotter og de problemer de kan forårsage samt den lette adgang til digital anmeldelse af rotter kan anspore til hyppigere anmeldelse af rotteproblemer. Desuden har der i perioden været mange borger hjemsent pga. covid-19, hvilket også kan have medført en øget mængde i anmeldelser omkring 2020.

Sidste planperiodes fokus på, at en øget forebyggende indsats i rottebekæmpelsen ser ud til at have resulteret i færre anmeldelser. Der kan kun gisnes om hvor mange anmeldelser per år, der må anses som acceptabelt i Roskilde Kommune og om det nuværende niveau er for højt. Om antallet af anmeldelser fortsat vil falde de kommende år, som følge af en styrket indsats, vides heller ikke med sikkerhed. Men alt andet lige, burde en øget opmærksomhed på generel forebyggelse fra kommunens og kommunens borgeres side, samt øget fokus på håndhævelse, betyde, at vi nedbringer rotternes leveduligheder og dermed antallet af rotteanmeldelser.

5 Status på handleplan 2022-2024

I sidste planperiode (2022-24) har Roskilde Kommune arbejdet med en række tiltag. Tiltagene og resultaterne er opsummeret nedenfor.

Indsats mod rotter i kloakken

I byerne lever størstedelen af rotterne i kloakkerne, men på grund af dårligt vedligeholdte kloakker kommer de lejlighedsvis ud og skaber problemer for den enkelte borger og de nære omgivelser. Hvis kloakkerne er tætte og ledningsejere sikrer egne afløbsinstallationer, så vil vi have et effektivt system, som kan holde rotterne inde i kloakkerne. Desværre er dette ikke altid tilfældet. Derfor vil borgere, som oplever problemer med rotter, som følge af defekte kloakker og afløbsinstallationer, blive bedt om, at udbedre disse straks. Denne tilgang, er det, som giver den bedste forebyggelse mod kloakrotter på sigt. Det er Roskilde Kommunes opfattelse, at den bedste forebyggelse mod rotter i kloakken findes ved udbedringer af defekter og nedlæggelse af ubrugte ledninger samt sikring.

Vores primære indsats i kampen mod kloakrotter vil derfor være, at opnå tætte kloakker både på den private og den offentlige kloakledning.

I Roskilde Kommune er vi opmærksomme på, at eventuelle kloakfejl helst skal identificeres af kommunens rottebekæmpere, når de rykker ud på en rotteanmeldelse. Specielt hvor der er mistanke om, at rotterne kan være fra kloakken.

Roskilde Kommune har med en række tiltag arbejdet for, at de rotter, som lever nede i kloakkerne, forbliver dernede. Det har vi bl.a. gjort ved:

- fortsat at have fokus på det daglige arbejde med fejlfinding og håndhævelse.
- at sikre os, at vores bekæmpere altid er udstyret med fornødne viden og værktøj til at kunne identificere eventuelle kloakdefekter.
- at sikre os, at der altid følges op på sager, hvor der er identificeret kloakfejl. Her arbejder bekæmpere, kommune og forsyningen tæt sammen med hensyn til at foretage den nødvendige håndhævelse af lovgivningen på området.
- at FORS A/S foretager tv-inspektion på offentlige ledninger, og når der findes "døde" stik (stik som ikke længere er i brug), sikres det, at disse lukkes af, så de ikke fremover tjener som bosted for rotter.
- at Roskilde Kommune, i de rotteanmeldelsessager, hvor de skønner det nødvendigt eller hensigtsmæssigt, vil anbefale opsætning af rottespærre på de privat ejede ledningsdele, for at nedsætte risikoen for indtrængning af rotter.
- at Roskilde Kommune vil sikre, at der altid opsættes rottespærre ved kommunale byggemodninger samt anbefale opsætning på private byggemodninger foruden de steder, hvor der i rottebekendtgørelsen er stillet krav der til.
- På steder, hvor Roskilde Kommune skønner det nødvendigt at foretage kloakrottebekæmpelse, vil der altid være fokus på at foretage en målrettet kloakrottebekæmpelse. Det indebærer blandt andet, at der

som oftest foretages bekæmpelse helt ind til og med skelbrønd, da det er nødvendigt for at opnå en lidt mere effektiv kloakrottebekæmpelse.

- Roskilde Kommune foreløbige vurdering er, at gevinsten ved brug af fælder ikke står mål med det betydelige ressourceforbrug som er forbundet dermed.
- Roskilde Kommune bruger derfor fortsat gift til kloakrottebekæmpelse i begrænset omfang. Anvendelsen af gift, anvendes primært, som forebyggende foranstaltning før større kloakreoveringer og/eller, hvor kloakkerne er blotlagte/åbne for en kortere periode. Roskilde Kommune vurderer, at målrettet opfølgende bekæmpelse minimerer den miljømæssige påvirkning ved anvendelse af gift som bekæmpelsesmetode i sådanne situationer.

Der er ingen forpligtigelse til at bekæmpe rotterne i kloakken, så længe de forbliver i kloakken. Bekæmpelse i kloakken har heller ikke vist sig, at være en effektiv bekæmpelsesmetode. Typisk vil rotterne, kort tid efter bekæmpelsens ophør, være tilbage på samme niveau som før bekæmpelsen.

Generelt er der kommet flere og flere rottespærrere i kommunen. Det kan mærkes på nedgang i mængden af adresser, der gentagende gange melder om rotter indendørs. Der er p.t. desværre ikke et register over de private rottespærrere, hvormed antallet af opsatte rottespærrere er Roskilde Kommune ubekendt. Roskilde kommune har dog noteret sig, at der ikke er indendørssager på adresser, der har en velfungerende rottespærrer.

Rottespærrer på Institutioner, skoler, plejehjem og hospitaler

Roskilde Kommune har siden 2012 opsat rottespærrer på kommunalt ejede institutioner, skoler og plejehjem. Og har siden 2019 udvidet opgaven til også at omfatte et tilbud om opsætning af rottespærrere på alle private, statslige og regionale institutioner, skoler og plejehjem (og hospitaler). Roskilde Kommune har opsat rottespærrer på alle de ejendomme, hvor det har vist sig teknisk muligt og hvor grundejeren har ønsket at gøre brug af tilbuddet. Tilbage er den årlige service af de opsatte rottespærrer, som Roskilde Kommune fortsat står for.

Der er løbende udført tilsyn med de opsatte rottespærrer, der er opsat på de kommunale ejendomme, og der har været et øget fokus på at efterinstallere yderligere rottespærrere på kommunale skoler og institutioner, hvor det har vist sig, at der har været opsat for få. Dette er sket via et tæt samarbejde med kommunens Ejendomsafdeling. Dette arbejde vil fortsat være et fokuspunkt i den kommende planperiode.

Forebyggelse af rotter med øget information og målrettede informationskampagner

Formålet med denne indsats er, så vidt muligt, at inddrage borgerne aktivt i bekæmpelsen og særligt i forebyggelsen af rotter på egen grund. Roskilde Kommune ønsker med en styrket indsats at være med til at skabe mere proaktive borgere i forhold til forebyggelsen af rotter.

Når Kommunen informerer og vejleder borgerne om rotter, så sker det typisk ved den direkte kontakt mellem bekæmperen og borgeren, men først når skaden er sket. Men sommetider er der også et ønske fra borgere, som ikke har oplevet at have rotter, om at bliver informeret om, hvad der skal til for at undgå rotter. Supplerende er der hvilke forpligtigelser den enkelte grundejer har, når det drejer sig om rotter. Nedenstående er nogle af de tiltage som Roskilde Kommune har igangsat med hensyn til information og målrettede kampagner.

- Kommunens og forsyningens hjemmesider anvendes til generel og nyttig information om forebyggelse af rotter.
 - Vi vil sikre, at borgere der bliver mødt af vores rottebekæmpere kan få udleveret relevant og ønsket information om forebyggelse af rotter.

- Vi vil udarbejde skriftlige vejledninger og informationer om rotter, som bekæmperen kan efterlade hos borgeren, da dette vil være medvirkende til, at den mundtlige information, som oftest gives også kan huskes efterfølgende.

Gode råd til renholdelse og sikring er f.eks.:

- Sørg for at affaldsstativer er sikret mod rotter – har affaldscontainer bundprop, skal denne altid være monteret
- Efterlad ikke spiseligt affald, hvor det er tilgængeligt for rotter
- Undgå rod på ejendommen
- Undgå tæt vegetation, materialer etc. op ad husmuren/bygninger
- Hønsegårde, kaninbure mv. skal være rottesikre, i højden og i dybden
- Begræns omfanget af fuglefodring
- Undgå forarbejdede madvarer i kompostbeholderen
- Ydermure, sokler og tage skal være intakte, rotter har kun brug for åbninger/sprækker over 2 cm
- Intakte ventilationsriste i sokkel og mur
- Vinduer og døre skal slutte tæt
- Undgå åbenstående kældervinduer eller sikre vinduet med net (maskevidde < 2 cm)
- Kloak og afløb skal være tætte
- Tjek samlebrønde med jævne mellemrum: Grus eller jord i bunden tyder på en defekt
- Huller i jorden uden opgravet jord, eller sammensunkne fliser kan være tegn på kloakbrud
- Faldstammeudluftning skal være forsynet med vakuumventil og evt. metalnet
- Tagnedløb skal udmunde under rist eller dæksel
- Afløbsriste skal være hele og fastskruede

Der har i planperioden været publiceret forskellige informationer på kommunens hjemmeside og facebook. Rottesiden på Roskilde Kommunes hjemmeside er blandt de mest besøgte.

Den særlige indsats på udsatte lokaliteter

Rotter trives hvor forebyggelse af rotter er vanskeligt – særligt på de talrige fugleøer i Roskilde Fjord. Her kan store forekomster af rotter udgøre en trussel mod de ynglende fugle, idet rotter gerne spiser af fuglenes æg og unger. Derfor er det vigtigt at følge med på eventuel rotteaktivitet på de enkelte fugleøer og udfører den nødvendige bekæmpelse, i forhold til den ynglende fuglebestand. Særligt Lilleø, der er en vigtig lokalitet for ynglefugle, har været plaget af rotter de sidste mange år. Her har samarbejdet med Nationalpark Skjoldungerne og lokale været med til at skabe overblikket over rotteforekomsten.

Der er i planperioden blevet bekæmpet rotter på Lilleø med både mekaniske fælder, gift, hunde og natskydning med termisk sigte. Bekæmpelsen har været udfordret af, at der kun er adgang til øerne i vinterhalvåret, men det har vist sig at være nok. Den sidste rotte på Lilleø blev aflivet med hund i 2022.

Efter Lilleø i sidste planperiode blev rottefri, har Naturstyrelsens fugletælling har også vist, at 2023 var et særdeles godt år for ynglefugle i Roskilde Fjord, hvor bl.a. knopsvane, ederfugl, klyde, fjordterne, hættemåge og havterne alle har haft en voldsom stigning i antal ynglende par i Roskilde Fjord.

De nye tilsynspligtige ejendomme

Tilsynspligtige ejendomme, er i rottebekendtgørelsen defineret som værende – ”Erhvervsjendomme med dyrehold, primærproduktion af fødevarer og foder til dyr, opbevaring af foderstoffer til dyr eller opbevaring af planteprodukter, som efterfølgende anvendes til produktion af fødevarer til mennesker.”

Tilsynet på de nye tilsynspligtige ejendomme har været af en mere omfattende karakter end de tidligere kampagnebesøg. Alle tilsyn er gennemført i perioden 1. oktober til og med udgangen af februar og udføres hvert år.

Udførelse

Rottebekæmperen vil, så vidt muligt sammen med grundejeren, gennemgå ejendommen for tegn på rotter ude så vel som inde. Hvis ejer ikke er tilstede ved besøget, vil den kommunale rottebekæmper gennemgå ejendommen for tegn på rotter på de udendørs og tilstødende arealer.

Hvis rottebekæmperen ved gennemgang af ejendommen finder tegn på rotter, vil der blive oprettet en anmeldelse og en rottebekæmpelse vil blive igangsat.

Hvis den kommunale rottebekæmpelse bliver opmærksom på uhensigtsmæssige forhold (manglende rottesikring og renholdelse) på ejendommen, som kan tiltrække eller har tiltrukket rotter, så vil ejer blive bedt om at bringe disse forhold i orden.

Forud for tilsyn vil Roskilde Kommune sikre, at der hvert år foreligger en opdateret liste over de ejendomme, hvor der skal gennemføres tilsyn.

Hvert år er tilsynslisten blevet gennemgået med den bekæmper, der har udført tilsynene året før, og ejendomme er blevet tilføjet og fjernet, således at listen er ajourført. Der er i sidste periode (2024) udført 226 tilsyn i perioden. I næste planperiode er det en forventning, at Miljøstyrelsen udarbejder et mere detaljeret udtræksværktøj, til at gøre det lettere at genere listen.

Styrkelse af den daglige administrative indsats

Roskilde Kommune samarbejder tæt med bekæmperne i forbindelse med blandt andet håndhævelse af individuelle rottesager, men også vedrørende de generelle forventninger og retningslinjer for rottebekæmpelsens udførelse. Selv om rottebekæmpelsen er udliciteret i Roskilde Kommune er det vigtigt, at Roskilde Kommune bistår den praktiske bekæmpelse og at borgerne i Roskilde Kommune ikke er i tvivl om, at Roskilde Kommune står bag ved de råd og vejledninger, som borger måtte modtage fra rottebekæmpelsen.

Da rottebekæmpelsen er udliciteret, er der et lovkrav om at kommunen fører tilsyn med den udførte rottebekæmpelse. For at sikre, at den udliciterede rottebekæmpelse lever op til de lovmæssige og kontraktlige krav, har Roskilde Kommune haft et øget fokus på tilsyn i den overståede handlingsplansperiode. Roskilde Kommune har som led i tilsynet foretaget en gennemgående analyse af bekæmpernes registrering af data. Dette har ført til en bedre beskrivelse af bekæmpernes udførte handlinger på de enkelte sager.

I planperioden havde Roskilde Kommune også et øget fokus på generel håndhævelse over for grundejerne i Roskilde Kommune, og det har ført til færre håndhævelser i planperiodens sidste del.

Nedenstående punkter er nogle af de områder som Roskilde Kommune havde øget fokus på i planperioden;

- Opstilling af enkle og klare retningslinjer for hvornår og hvordan der skal håndhæves. Typiske behov for håndhævelse, ses, hvor rotteproblemer er foranlediget af f.eks.
 - Overdreven fuglefodring

- U hensigtsmæssige hønse- og/eller fuglehold
 - U hensigtsmæssig opbevaring af foder til dyr
 - Henstilling af spiseligt affald
 - Manglende rottesikring
 - Defekte kloak og afløbsinstallationer
- Fokus på, at deltage i besigtigelser i samarbejde med rottebekæmpelsen.
 - Roskilde Kommune sikrer sig løbende, at den udliciterede rottebekæmpelse lever op til de lovmæssige og kontraktlige krav. Det gør vi blandt andet gøre med kontrol og dialog med bekæmpelsen – da alle anmeldelser og handlinger, som foretages i forbindelse med en bekæmpelse registreres digitalt, har Kommunen mulighed for at indsamle oplysninger for bekæmpelsen.
 - Sikring at det digitale værktøj Priopti benyttes optimalt i både den praktisk og administrative rottebekæmpelse.
 - Roskilde Kommune forestår særlige opfølgende (uanset) kontroltilsyn med den private rottebekæmpelse.

Resistens

En vigtig risiko ved bekæmpelse af rotter med antikoagulanter er resistens. I Roskilde Kommune har der ikke tidligere været udført undersøgelser af resistens i rottepopulationen, men i forbindelse med at bl.a. rottebekæmperne oplevede, at der blev spist mere og mere gift uden synlig virkning og at andre sjællandske kommune havde konstateret resistens, blev der i vinteren 2023-2024 foretaget en undersøgelse i Roskilde Kommune.

I undersøgelsen blev der indsamlet 30 halestykker fra 22 forskellige adresser fordelt over hele kommunen. Af de 22 lokaliteter blev der konstateret resistens på de 8 – svarende til 36%. Da der er tale om en stikprøvekontrol af et forholdsvis lille udsnit, må 36% anses som stor forekomst af resistens. Der skal derfor tages forholdsregler for ikke at øge resistensen og for at få aflivet de individer som bærer resistensen.

Konsekvensen er, at der tages alternative bekæmpelsesmetoder i brug, og at der i den næste planperiode skal udføres yderligere resistensundersøgelse, for at følge udviklingen nærmere. (uddybes i kap.6)

Uglekasser

Der er i planperioden opsat 11 uglekasser fordelt over kommunen. Uglekasserne er opsat i 5-6 meters højde i træer fordelt i parker og på kirkegårde i kommunen. Der er ved optælling set tegn på ynglende ugler i 3 ud af de 11 kasser. Det har ikke været muligt at konkludere en nedgang i rotteanmeldelser i områderne med opsatte uglekasser.

6 Indsatsområder for perioden 2025-2027

Handlingsplanen skal ses som et supplement til den allerede eksisterende kommunale rottebekæmpelse, som lever op til lovgivningens krav.

Med handlingsplanen 2025-2027 ønsker vi, at fastholde den gode udvikling, der har fundet sted i den kommunale rottebekæmpelse under sidste planperiode. Vi ønsker fortsat at have et øget fokus på målrettet forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Vi har, for at styrke forebyggelsen og bekæmpelsen af rotter, udpeget nogle fokusområder, som skal understøtte kommunens mål for den kommunale rottebekæmpelse.

- Resistens og alternative bekæmpelsesmetoder
- Rottespærrer på kommunale ejendomme
- Plan for kloakbekæmpelse og samarbejde med Fors
- Særlige indsatsområde
- Sikre kompetent bekæmpelse

6.1 Resistens og alternative bekæmpelsesmetoder

Rottebekendtgørelsen arbejder med en struktur for bekæmpelse med antikoagulanter – resistensstrategien. Den dikterer at en bekæmpelse, hvor der skal benyttes antikoagulanter, altid starter op med den svageste gift først. Efter maksimalt 30 dage skal bekæmpelsen tages op til revision og bekæmpelsesmidlets effektivitet skal vurderes. Hvis det vurderes, at midlet har en ringe effekt, skal der skiftes til enten det kraftigste antikoagulant, smækfælder eller anden bekæmpelsesform.

Levende rotter kan ikke selv udvikle resistens, men de kan fødes med resistens, som følge af en mutation, der binder sig til rotternes gener. Der findes forskellige grader af resistens. Rotter med resistens på 1 gen, de såkaldte heterozygote, og rotter med resistens på begge gener, de såkaldte homozygote. Jo flere gener en rotte har med resistens, jo flere af dens afkom vil have resistens. De homozygote rotter vil altid give resistensen videre til alle deres unger.

Som følge af, at flere sjællandske kommuner oplever resistens, foretog Roskilde Kommune en undersøgelse for resistens i vinter 2023/24. Der blev indsamlet 30 prøver fra 22 ejendomme fordelt over hele Roskilde Kommune.

Resultatet af undersøgelsen var, at der blev registreret 8 rotter med resistens. Ud af de 8 resistente rotter, var 2 af rotterne homozygote. At der blev fundet resistens på 36% af prøverne, betyder at resistensen er meget udbredt i Roskilde kommune.

Resistens vil derfor være et af hovedfokuspunkterne i den kommende planperiode. Som udgangspunkt vil denne fokus primært være på 3 emner: Test af ny gift, resistensstrategien og undersøgelser.

Tiltag:

- Test med ny gift bliver sat i gang vinteren 2024/25 i Jyllinge. Her vil bekæmperne helt overgå til et alternativ til antikoagulant, nemlig en gift der bruger en kraftig D-vitamin som det aktive stof.
- Fokus på resistensstrategien - et hurtigt skift fra den svage antikoagulant til en stærk. Bekendtgørelsens resistensstrategi foreskriver at efter 30 dages bekæmpelse, skal man genoverveje

bekæmpelsen.

- Bekæmpelse med smækfælder, hvor det er mulig
- Yderligere undersøgelse for resistens løbende over perioden.

Succeskriterier:

Målet er på sigt, at få et mere præcist billede over, hvor i Roskilde Kommune resistens er til stede og hvor der ikke er resistens. Dette vil gøre bekæmpelsen mere effektiv, da rottebekæmperne kan benytte den rette bekæmpelsesmetode med det samme.

6.2 Rottespærrer på private, statslige og regionale institutioner, skoler, plehjem og hospitaler

Som følge af det nye lovkrav om tilbud om at opsætte rottespærrere på private, statslige og regionale institutioner, skoler, plehjem og hospitaler tilbyder Roskilde Kommune, at opsætte rottespærrer, hvis de pågældende institutioner, skoler etc. ønsker det.

Tilbuddet om opsætning af rottespærrer er en frivillig ordning, men Roskilde Kommune vil kun lade rottespærrer opsætte, hvis det vurderes forsvarligt og teknisk muligt.

I forbindelse med en eventuel opsætning vil de eksisterende stikledninger ind til institutionen, skolen etc. blive undersøgt for fejl og defekter. Undersøgelsen vil kunne ske på følgende måde:

- ved røgprøver.
- ved TV-inspektion.
- ved visuel inspektion af brønde.

Ved fundne fejl og/eller defekter vil den pågældende institution, skole etc. blive bedt om at få disse udbedret forud for opsætning af rottespærrer. Udbedring af defekter vil ske for institutionens, skolens etc. egen regning.

Ved opsættelsen af rottespærrer vil der ligeledes blive igangsat bekæmpelse af rotter, som måtte leve/bo inde bag den opsatte rottespærrer. Når bekæmpelsen er afsluttet, har Roskilde Kommune fortsat ansvaret for driften og vedligeholdelse af den opsatte rottespærrer.

Opsætning, undersøgelser for defekter samt bekæmpelse, bliver betalt af Roskilde Kommune via det opkrævede rottegebyr.

Rottespærrer på kommunens ejendomme

Der er siden 2012 løbende blevet etableret rottespærrere på kommunens ejendomme. Roskilde Kommune ejendomsafdeling har ansvaret for etablering og vedligeholdelsen af de etablerede rottespærrere. I tilfælde af, at der registreres rotteforekomster på en af Roskilde Kommunes ejendomme, bliver der sat en bekæmpelse i gang, men de etablerede rottespærrere bliver også gennemgået og placeringen evalueret.

Tiltag:

- Registrering af rottespærrer i Roskilde Kommunes driftssystem, for rottebekæmpelse

- Skabelse af overblik over de kommune rottespærrere og service af disse

Succeskriterier:

At skabe et fuldkomment register over alle Roskilde Kommunes rottespærrere, samt at få opsat flere private rottespærrer.

6.3 Indsats mod rotter i kloakken

Roskilde kommune udfører ikke systematisk bekæmpelse med fælder, gift eller rottespærrere i kloak. Bekæmpelse kan dog udføres med gift eller fælder hvis der er mistanke om et rottetilhold bag en opsat rottespærrer. Dette skal dog drøftes med Roskilde Kommune, som myndighed før start af bekæmpelse.

Hvor det kan hjælpe den kommunale bekæmpelse, kan der opsættes en rottespærre midlertidigt. Dette sker efter en konkret vurdering i den enkelte sag. I meget sjældne tilfælde kan en rottespærrer opsættes varigt for kommunens regning. Det vil dog altid være grundejer, der er ansvarlig for et tæt kloaksystem.

Roskilde kommune ønsker løbende at optimere samarbejdet med FORS om de sager der omhandler brud eller andre udfordringer, på den offentlige ledning. Der indføres derfor årlige møder for at styrke samarbejdet.

Roskilde Kommune vil sikre en hurtig, god og effektiv bekæmpelse og myndighedspraksis i forbindelse med anmeldelser forårsaget af kloakrotter.

Tiltag:

Rottebekæmperen skal:

- via en røgprøve eller andet, hurtigt få påvist om rotteforekomsten skyldes kloakdefekter.
- Træffe aftale med grundejeren om en rimelig tidsfrist for, hvornår kloaksystemet skal være rottesikret.
- meddele Roskilde Kommune, som myndigheden, hvis der er brud på forsyningens del af kloakken.

Roskilde Kommune skal, som myndighed:

- følge op i nødvendigt omfang med håndhævelse overfor grundejeren – også på den del, der tilhører Fors

Succeskriterier:

Samarbejdet med Fors forbliver tæt og effektivt. Ulovlige forhold håndhæves rettidigt med varsel/påbud.

6.4 Den særlige indsats på udsatte ejendomme og lokaliteter

Indsatsen mod udsatte ejendomme og områder

Roskilde Kommune vil sammen med den daglige bekæmpelse skærpe tilsynet med kommunens rideskoler/klubber for at sikre, at børn og unge sikkert kan opholde sig disse steder og undgå unødigt kontakt med rotter og deres smitterisiko. Derfor vil Roskilde Kommune;

- Gennemføre tilsyn minimum en gang årligt på disse rideskoler/klubber
 - Det vil tilstræbes at disse tilsyn gennemføres af Roskilde Kommune og bekæmpelsesfirmaet
 - Roskilde Kommune vil informere, vejlede og evt. påbyde tiltag for at mindske risikoen for rotter på de enkelte ejendomme.

Indsatsen på øer og holme i Roskilde Fjord

Rotteforekomst på fugleøerne er særlig vanskelig at håndtere. Dette skyldes blandt andet typiske sammenfald af omstændigheder, hvor perioder med opblomstring af rottebestanden ofte også er perioder med skrappe restriktioner omkring menneskers færdsel på øerne, grundet fredningsbestemmelser. En anden væsentlig grund er forbundet med bekæmpelsesmetoders anvendelse, hvor fælder og lignende ikke er den mest optimale løsning, da der er risiko for at fulgene vil gå i disse fælder. Brug af gift er heller ikke hensigtsmæssigt – 1) fordi der er risiko for at fuglene kommer til giften eller spiser af døde forgiftede rotter og 2) fordi man i dag ikke må benytte giften på åbne arealer, som disse fugleøer. Derfor vil Roskilde Kommune:

- Kun foretage bekæmpelse på fugleøerne og holme i Roskilde Fjord efter anmeldelse og i et omfang, som ikke vurderes kritisk på den ynglende fuglebestand.
- Sikre hurtig opfølgning på underretninger fra ornitologer om rotteforekomst på disse øer, med henblik på at bekæmpelsen igangsættes inden problemet er omfangsrigt og gerne inden fredningsbestemmelserne er i kraft.

Foruden risikoen for at skade de ynglende fugle, er der restriktioner for, hvor man må benytte giften, og her er fugleøerne et af de steder, hvor det ikke umiddelbart er muligt at anvende gift. Men jf. bestemmelsen om kildepladsbekæmpelse kan der dispenseres til bekæmpelse med gift. For hver situation, hvor der er behov for bekæmpelse vil Roskilde Kommune inddrage Miljøstyrelsen, da kun de kan give dispensation for anvendelse af gift disse steder. Hvis bestemmelsen om kildebekæmpelse ikke finder benyttelse, må metoder uden gift tages i brug, eksempelvis hunde, skydning og mekaniske fælder.

Tiltag:

- Udbygge det eksisterende samarbejde med Nationalparken Skjoldungernes Land, og her se på muligheder for at minimere de gener, som rotterne kan forvolde disse steder.
- Føre tilsyn på øerne, så der kan reageres inden bekæmpelsen kan få store konsekvenser for fuglelivet. Tilsyn vil blive gennemført inden 1. april hvert år.
- Foretage de tiltag som er nødvendige i samarbejde med Nationalparken.

Succeskriterier

Øerne holdes rottefri i hele planperioden.

6.5 Sikre en fortsat effektiv og kompetent rottebekæmpelse

Roskilde Kommune vil have en kompetent og effektiv administration af den kommunale rottebekæmpelse. Al kommunal rottebekæmpelse vil blive udført af autoriserede R1 rottebekæmpere, der har de fornødne kompetencer til at bekæmpe rotter og vejlede borgere og grundejere om rotteforebyggende tiltag på den enkelte ejendom.

Grundejere vil blive mødt af kommunens rottebekæmpere i en positiv dialog, med det formål, at fremme den effektive bekæmpelse. Borgere, som anmelder rotter, vil foruden gode råd og vejledning få udleveret materiale som beskriver, hvad der kan/skal gøres og vejledninger til hvordan.

Tiltag:

- Vi vil reagere hurtigt på anmeldelser om rotter; vi kontakter anmelder samme dag ved anmeldelse inden kl. 12 (evt. dagen efter ved anmeldelse efter kl. 12) ved rotter i beboelse, institutioner og

fødevarer virksomheder - også i weekender og på helligdage (dog kun i tidsrummet kl. 10-14.) For alle andre anmeldelser kontaktes anmelder senest efter 3 hverdage.

- Der skal følges op på åbne anmeldelser minimum hver 7. dag.
- Vi vil fortsat have et lavt giftforbrug, og anvende andre løsninger end brug af gift, hvor det er muligt.
- I slutningen af 2026, vil vi foretage en undersøgelse af borgernes tilfredshed efter indgåelse af ny kontrakt i maj 2025.

Succeskriterier:

At have en fortsat høj tilfredshed med den kommunale rottebekæmpelse, også efter indgåelse af ny kontrakt i januar 2026. Kontrakten fornyes som udgangspunkt hver 2. år.

7 Privat bekæmpelse i Roskilde Kommune

Med privat rottebekæmpelse forstås rottebekæmpelse udført af enten R1 eller R2 autoriserede personer². Alle former for privat rottebekæmpelse vil altid ske uden omkostninger for Roskilde Kommune, og det understreges, at der ikke kan gives fritagelse for betaling af rottegebyret ved afholdelse af privat rottebekæmpelse, indgåelse af aftaler om sikringsordninger og/eller R2 bekæmpelse på egen ejendom.

Tilsyn med privat bekæmpelse

Roskilde Kommune vil løbende foretage både fysiske og digitale stikprøvekontroller af den private bekæmpelse. Den digitale kontrol vil foregå i den Fællesoffentlige Rottedatabase. Firmaer, der gentagne gange overtræder lovgivningen, kommer under skærpet tilsyn.

Kommunen vil føre uanmeldte fysisk stikprøvekontrol med virksomheder eller ejendomme omfattet af både R1-autoriserede aftaler eller af en R2-autorisation. Dette gøres med henblik på, at sikre, at bekæmpelsen overholder lovmæssige krav, samt at der ikke er alvorlige fejl og mangler med hensyn til rottesikring og renholdelse.

Ved grove forsømmelser og/eller, at der er tale om gentagende overtrædelser, vil den R1- eller den R2-autoriserede kunne blive anmeldt til Miljøstyrelsen, kemikalieinspektionen og/eller politiet med henblik på disse myndigheders sanktionering (overtrædelse kan sanktioneres med bøde).

² R1 autorisationen gælder for bekæmpere der må foretage erhvervsmæssig bekæmpelse af rotter – både privat og kommunalt. R2 autorisationen gælder for bekæmpere der udelukkende må udfører rottebekæmpelse på egen ejendom.